

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 264. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342680157824.pdf> (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Den alamodiske Devotion, som kaldes Pietas vulgaris, er deres, som udi deres egne og udi Almuens Tanker ere retskafne Christne, efterdi de i agttage nogle udvortes Devotions Acter, som flyde heller af Sædvaner end af indvortes Drift, og grunde sig heller paa de udvortes Lemmers end paa Hiertets Bevægelse. Beskrivelse over en gudfrygtig Mand efter den almindelige Lærdom er denne: En gudfrygtig Mand er den, som paa visse Timer om Dagen ligger paa Knæe, og med oprakte Hænder til Himmelen beder, eller bevæger sine Læber: som, naar han hører Klokken ringe, erindrer sig udi en Hast at han er en Christen, og følger Strømmen med dem, som gaae til Kirke. Ydermeere, en gudfrygtig Mand er den, som yder rigtigheden sin Tiende og sit Offer, som med Iver og Hidsighed forfølger Kiettere eller Vildfarende, som blindt underskriver den Troes Bekiendelse, som Forfædrene have underskrevet. Endeligen en gudfrygtig Mand er den, som med foldede Hænder udi Præstens Overværelse, som legger ham Haanden paa Hovedet og tilsiger ham Syndernes Forladelse, dør og henover. Om saadan Mands Salighed tvivler ingen: alle raabe, at han levede helligen og døde helligen: og paa det at ikke mindste Tvivl skal være om hans Salighed, gøres ham en prægtig Liigprædiken eller Berømmelses Vers, hvorudi hans Salighed omstændigen beskrives, saaledes, at han udi hvide Klæder med Palmer i Hænder staaer for GUDs Throne og accompagnerer 265 Englene udi himmelske Lovsange. Saaledes kand efter denne almindelige Hypothesin et Menneske med liden Møje og med visse udvortes Bevægelser, hvorudi Sindet haver ingen Deel, erholde Salighed. Thi vi see, at mange alleene ved legemlige Qualiteter, ved Klædedragt, ved Gang, ved Læbernes Bevægelse og andet deslige ere opløftede til Skyerne, saa at deres Gudsfrygt udi Vers og solut Stiil er bleven berømmet. En Italiener tør citere til Beviis paa sin Gudsfrygt, at han ofte haver kysset Pavens Tøfler; og en Spanier, at han af Devotion en Langfredag haver pidsket sig under sin Maitresses Vinduer. Paulus Jovius beviser Pave Leonis X. Devotion saaledes: nemlig, at han ziirligen forrettede Messen for Altaret. Nogle have villet vise Keiser Ottonis Pietet af hans Kiole, hvorudi Aabenbaringens Historie var indvævet. Aristobulus den yngre holdtes ved Jødernes almindelige Samtykke værdig til det højeste Præste-Embedet, efterdi han med saa ziirlige Gebærder forrettede Ofringer. Jeg vil ikke anføre flere Exempler herpaa, skjønt af utallige nyere kand klarligen vises, hvormeget Almuen tager Feil herudi. Jeg laster vel ikke Religionens udvortes Øvelser: jeg roser og approberer dem heller. Men, naar med udvortes Andagt ikke følger Levnets Forbedrelse: saa er saadan Devotion ikke andet end purt Skuespil.